

ZLATÁ LYŽE

Letos sice bude chybět miláček domácích diváků, nastávající maminka Kateřina Neumannová, ale zastoupí ji plejáda dalších závodnic extratřídy: Norky Skariová, Pedersonová nebo Moenová, Slovinka Majdičová, Estonka Smigunová, Němka Bauerová nebo Italky Valbusová a Paruzziová.

V mužské kategorii se mohou na podporu domácích fanoušků těšit obě české hvězdy: novoměstský rodák Martin Koukal a příjemně překvapení olympiády v Salt Lake City Lukáš Bauer. Koukala zdobí čerstvý úspěch ze závodu Světového poháru v rakouském Ramsau. Před Vánoci doběhl pátý v kombinovaném závodě na 2x10 km, který běžci absolvovali nejprve klasikou a pak volnou technikou. Ještě úspěšnější je v sezóně Lukáš Bauer, který v listopadu ve finském Kuusamo dosáhl historicky největšího úspěchu českého běžce ve Světovém poháru. Dojel druhý, od výhry ho dělily jen 3,3 vteřiny.

Českým medailovým nadějším budou stát v Novém Městě v cestě za trofejí – miniaturou lyže z ryzího zlata – Rakušan Hofmann, Francouz Vittoz, Ital Di Centa či loňský vítěz Zlaté lyže Fabio Maj, Švédové Elofs-

son nebo Fredriksson, nemluvě o dvanáctičlenné družině fenomenálních Norů, z nichž může sahat po vítězství prakticky kdokoli.

Program akce

● Čtvrtek 16. 1.

Příjezd družstev – akreditace, prezentace

● Pátek 17. 1.

9.30 – 15.00 Prezentace

9.30 – 11.30 Oficiální trénink na tratích ZL

14.00 – 16.00 Oficiální trénink na tratích ZL

17.00 Porada vedoucích týmů, losování

● Sobota 18. 1.

9.30 Start závodu žen na 10 km

11.30 Start závodu mužů na 15 km

14.00 – 16.00 Trénink

17.00 Porada vedoucích týmů, losování

18.00 Oficiální zahájení 65. ročníku Zlatá lyže na náměstí v Novém Městě na Moravě, Vyhlášení vítězů 1. dne závodu. Ohňostroj.

● Neděle 19. 1.

10.00 Start závodu štafet žen 4 x 5 km

11.30 Start závodu mužů na 4 x 10 km

13.30 Vyhlášení vítězů

LYŽAŘSKÉ MUZEUM

Od prkýnek ze sudu ke carvingovým lyžím

Historyky o tom, že průkopníci lyžování kdysi nasazovali k botám upravená prkna ze sudů, nejsou přibarvené pohádky. Na vlastní oči se o tom mohou přesvědčit návštěvníci Horáckého muzea. Stálá expozice lyžařství podrobně mapuje počátky lyžování v českých zemích.

Na Vysočině, kraji bohatém na sněh a malebné svahy, se první lyžaři objevili už v 80. letech 19. století. Kronikáři přisoudili prvenství v používání lyží fryšavskému revírníkovi Rudolfo Gabessamovi, který ze Švýcar přivezené lyže testoval na svazích u Fryšavy už v roce 1892. Sekundoval mu při tom i učitel Houdek z nedalekých Moravských Křižánek, jehož bez pěti centimetrů třímetrové lyže jsou jednou z ozob expozice. V kraji s nadmořskou výškou 600 – 800 m, se lyže staly vítaným prostředkem nejen pro překonávání vzdáleností. Podle Gabessamových švýcarských ski začali místní řemeslníci vyrábět prototypy prvních lyží. Vhodného

materiálu bylo ale málo, a tak si kutilové vypomohli prkny z beček od dehtu. Prknum soudků se říkalo dužiny – proto se těmto lyžím říkalo „dužky“. Kolekci těchto kuriozit doplňují desítky starobylých vázání a dřevěných prkének nejrůznějších tvarů, typů a velikostí, jež sledují historický vývoj od roku 1890.

Prvním skutečným výrobcem a zakladatelem firmy byl Adolf Slonek z Rokytna. Tradice pokračuje přes zrod prvních laminátových běžek na světě v roce 1962 až po současnou produkci firmy Sporten.

Expozice se věnuje i úspěchům zdejších sportovců. Novoměstští lyžaři, ze kterých už ve 30. letech vyrostla první garnitura závodnické elity republiky, byli vždy zásobárnou reprezentace. Jména připomíná blok věnovaný dějinám Zlaté lyže.

Horácké muzeum Vratislavovo náměstí 114, Nové Město na Moravě. tel: 566 650 216, horacke.muzeum@nmnm.cz Otevřeno: úterý – sobota 9 – 16

FOTO: JOSEF HAVEL

Dominantou Vratislavova náměstí je kostel sv. Kunhuty.

→ První lyžařské závody se konaly 2. února. To už na Novoměstsku aktivně lyžovalo deset stovek zapálených nadšenců. Zdejší klub se po úspěšných závodech vrhl na organizaci lyžařských kursů. Jejich první tři ročníky vedl muž, jehož tragický osud povýšil na legendu – nejlepší lyžař tehdejších českých zemí Bohumil Hanč, který v zimě roku 1913 zahynul v Krkonoších při závodě na 50 km se svým přítelem Václavem Vrbatou.

První oficiální ročník závodu O Zlatou lyži Českomoravské vysočiny se uskutečnil v roce 1934. Závody pořádané v Novém Městě konané 6. a 7. ledna roku 1934 přiblížil posluchačům brněnský rozhlas historicky prvním přímým přenosem z lyžařských běžeckých závodů v Československu.

K popularitě závodu výrazně přispěl nápad tehdejšího jednatele Svazu lyžařů ČSR Josefa

Jílka (rodáka z Rovečného, vesnice nedaleko Nového Města). Motivoval závodníky novou atraktivní cenou. Z deseti zlatých rakouských desetikorun nechal vyrobit miniaturu lyže na mramorovém podstavci. O tu bojují závodníci dodnes, respektive o její repliku. Je určena tomu, kdo závod vyhraje třikrát po sobě nebo celkem pětkrát v různých ročnících. Originál získal Bohumil Kossour z Radňovic u Nového Města na Moravě. Dnes již nežijící závodník z domácího Nového Města na Moravě, účastník zimních olympijských her ve Svatém Mořici 1948, vyhrál nejprve závod sdružený – až do roku 1972 hlavní soutěž Zlaté lyže – v roce 1939 a v dalších třech letech prvenství zopakoval (1940 – 42). Roku 1949 dokonce přidal pátý triumf.

Jako první se z Jílkovy putovní trofeje radoval vítěz závodu sdruženého, jímž byl v roce